

İlgili Kanun / Madde
4857 S.İşK/17,32,47
1475 S.İşK/14

T.C
YARGITAY
9.HUKUK DAİRESİ

Esas No: 2006/17703
Karar No: 2007/9055
Tarihi: 02.04.2007

- RAPORLU OLUNAN SÜREDE AKSİ KARARLAŞTIRILAMAZ İSE ÜCRET TALEP EDİLEMEYECEĞİ
- YILLIK ÜCRETLİ İZİNİN ALACAĞA DÖNÜŞMESİ NEDENİYLE YASAL FAİZ UYGULANACAĞI
- İKRAMIYENİN KALDIRILMASINA UZUN SÜRE SESİZ KALMANIN YENİ UYGULAMAYI KABUL ANLAMINA GELECEĞİ
- İKRAMIYE ALACAĞINA EN YÜKSEK MEVDUAT FAİZİ UYGULANACAĞINA İLİŞKİN YASADA HÜKÜM BULUNMADIĞI

ÖZETİ: Ücret, yapılan işin karşılığı olan edim olup; aksi yönde akti (sözleşmesel) bir hüküm bulunmadığı takdirde kural olarak raporlu sürede (çalışma olmadığı için) ücret alacağı doğmaz.

Gerek davacıya tebliğ edilmiş olan 5.7.2001 ve 20.2.2002 tarihli iş duyuru yazılarına ve gerekse tanık anlatımlarına göre ikramiye ödemelerinin 15.5.2001/31.12.2001 tarihleri arasında 200.000.000 TL. olarak sabitleştirildiği ve 1.1.2002 tarihinden itibaren tamamen kaldırıldığı belirlenmiştir. Öte yandan davacının uzun süre talepte bulunmayarak ikramiyenin kaldırılmasına ilişkin yeni uygulamayı kabul etmiş sayılacağı açıktır.

Öncelikle belirtmek gerekir ki 4857 sayılı yasada ücretin ödenmesinde gecikme halinde en yüksek banka mevduat faizi uygulanacağı ön görülmüş olup

sözleşmenin feshi ile birlikte alacağa dönüşen izin hakkı için en yüksek banka mevduat faizi işletilmesi mümkün değildir. Anılan yasada, ikramiye de temerrüde düşülmesi halinde sözü edilen faizin uygulanacağına dair bir hükme yer verilmemiştir. Bu yönü gözetilmeden kabul edilen izin ücreti ve ikramiyeye en yüksek banka mevduat faizi uygulanmasına hükmedilmesi doğru değildir.

DAVA: Davacı, ihbar, kıdem ve kötüniyet tazminatları, ücret, ikramiye, giyim yardım, yemek parası, vergi iadesi primi ile masraf alacaklarının ödetilmesine karşı davacı ise avans alacağının ödetilmesine karar verilmesini istemiştir.

Yerel mahkeme, asıl davayı isteği kısmen hüküm altına almış ;arşı davayı reddetmiştir.

Hüküm taraflar avukatlarınca temyiz edilmiş ve davalı avukatıncada duruşma talep edilmiş ise de; HUMK.nun 435.maddesi gereğince durulma isteğinin süreden reddine ve incelemenin evrak üzerinde yapılmasına karar verildikten ve temyiz isteğinin ;üresinde olduğu anlaşıldıktan sonra dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

1-Dosyadaki yazılara toplanan delillerle kararın dayandığı kanuni gerektirici sebeplere göre, davacı-davalının sadece kötüniyet tazminatı isteminin reddine ilişkin hükme yönelik temyiz itirazları, davalı-davacının ise aşağıdaki bendlerin kapsamı lışında kalan temyiz itirazları yerinde değildir.

2-Davacı 2004 Ocak ve Şubat aylarına ait ücretinin ödetilmesini istemiştir. Mahkemece, 21.10.2004 tarihli bilirkişi raporunda, davacının 26.1.2004 tarihinden itibaren iş göremez duruma düştüğü kabul edilmek sureti ile hesaplanan 26 günlük ücret alacağına hükmolunmuştur. Oysa davacı 16.1.2004 tarihinden itibaren raporlu olduğunu ileri sürmüştü; davalı buna karşı çıkmamıştır. Öte yandan dosyadaki belgelere göre davacının 26.2.2006 tarihine kadar raporlu olduğu anlaşılmaktadır. Ücret, yapılan işin karşılığı olan edim olup; aksi yönde akti (sözleşmesel) bir hüküm bulunmadığı takdirde kural olarak raporlu sürede (çalışma olmadığı için) ücret alacağı doğmaz. Davalı (işveren) tarafından sunulan davacının özlük belgeleri arasında mevcut hizmet sözleşmesinin 4. maddesinde, hastalık halinde ücretin S.S.K.nun vereceği iş göremezlik ödeneceği ile karşılanmayan kısmının ödeneceği kurala bağlanmıştır. Bu düzenleme ve dosyadaki diğer delillere göre; davacı, 2004 ocak ayında çalıştığı 15 günün ücreti ile 16.1.2004 tarihinden çekişmesiz olan 18.2.2004 fesih tarihine kadar olan raporlu süredeki ücretin S.S.K. geçici iş göremezlik ödeneği ile karşılanmayan kısmını isteyebilir. Hükme esas alınan bilir kişi raporunda, davacının geçici iş göremezlik durumunun (yani raporlu olduğu sürenin) 26.1.2004 tarihinden başlatılması ve

26.1.2004 tarihi ile çekişmesiz olan 18.2.2004 fesih tarihi arasındaki sürenin hesap dışı bırakılması hatalıdır. Bütün bu açıklamalar ve davacının ücrete ilişkin hükme yönelik temyizi bulunmadığı gözetilerek; öncelikle ödenen iş göremezlik ücret alacağı miktarı davacıya raporlu olduğu sırada ödenen (ödeme yoksa ödenmesi gereken) günlük iş göremezlik ödeneği (iş göremezlik ödeneğinin günlük miktarı) S.S.K.dan sorulup tespit edilmeli, bundan sonra raporlu sürenin sadece 16.1.2004/26.1.2004 tarihleri arasındaki 10 günün iş göremezlik ödeneği ile karşılanmayan ücreti belirlenip 2004 Ocak ayında çalışılan 15 günün ücretine ilave edilmek sureti ile bulunacak miktara hükmolunmalıdır.

3-Davacı, yıllık ücretli izin haklarından 2003 yılında 5 gün ve 2004 yılında 2 hafta alacağı bulunduğunu belirterek izin ücreti talep etmiştir. Buna mukabil davalı, davacının 291.000.000-TL. (291-YTL) izin ücreti alacağı olduğunu bildirmiştir. Ancak ne davacının nede davalının yıllık izin hakkının kaç gün olduğu yönünde açık bir beyanı olmamıştır. Hizmet sözleşmesinde, davacıya yılda kaç gün izin kullanılacağı yönünde bir düzenleme yapılmamıştır. Bu talep bakımından da hükme esas alınmış olan 21.10.2004 tarihli bilir kişi raporunda "davacıya yılda 18 gün ücretli izin verildiği, bakiye 13 gün izin alacağı bulunduğu" belirtilerek 13 günlük izin ücreti hesaplanmış ise de dosyada mevcut belgeler varılan bu sonucu kabule elverişli değildir. Öncelikle, taraflardan, davacının yıllık ücretli izin hakkının kaç gün olduğu bu hakkının kaç gününü kullandığı davalının kabul ettiği 291 YTL. İzin ücretinin kaç günün karşılığı olduğu sorularak iddia ve savunmanın kapsamı somutlaştırılmalı, yıllık ücretli izin hakkı yasal izin süresinden fazla ise bu sürenin, davacının hükme esas alınmış bilirkişi raporunu benimsemiş olduğu dikkate alınarak yıllık 18 günü aşamayacağı dikkate alınmak sureti ile sonuca gidilmelidir. Eksik inceleme ve yetersiz bilirkişi raporu ile yazılı şekilde karar verilmesi hatalıdır.

4-Davacı yılda 4 maaş tutarında ikramiye verildiğini, 2001 yılında iki, 2002 yılında 4, 2003 yılında 4 ve 2004 yılında 1 ikramiye ödenmediğini belirterek toplam 11 ikramiyenin tahsilini istemiştir. Mahkemece delilleri ve gerekçesi gösterilmeden istek kabul edilmiştir. Yazılı hizmet sözleşmesinde, ikramiye hakkında açık bir hükme yer verilmemiştir. Ancak dosta içeriğinden evvelce işyeri uygulaması olarak ikramiye ödendiği anlaşılmaktadır. Ne var ki gerek davacıya tebliğ edilmiş olan 5.7.2001 ve 20.2.2002 tarihli iş duyuru yazılarına ve gerekse tanık anlatımlarına göre ikramiye ödemelerinin 15.5.2001/31.12.2001 tarihleri arasında 200.000.000 TL. olarak sabitleştirildiği ve 1.1.2002 tarihinden itibaren tamamen kaldırıldığı belirlenmiştir. Öte yandan davacının uzun süre talepte bulunmayarak ikramiyenin kaldırılmasına ilişkin yeni uygulamayı kabul etmiş sayılacağı açıktır. Hal böyle olunca davacının ikramiye talebinin reddine karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde kabulü dosya içeriğine aykırıdır.

5- Mahkemece kabul edilen dava konusu alacaklardan ihbar tazminatı, ücret, izin ücreti ve ikramiyeye gecikme faizinin 15.1.2004

Yargıtay Kararları

tarihinden başlatılmasına, ihbar tazminatı dışındakilere en yüksek banka mevduat faizi uygulanmasına karar verildiği görülmüştür. Öncelikle belirtmek gerekir ki 4857 sayılı yasada ücretin ödenmesinde gecikme halinde en yüksek banka mevduat faizi uygulanacağı ön görülmüş olup sözleşmenin feshi ile birlikte alacağı dönüşen izin hakkı için en yüksek banka mevduat faizi işletilmesi mümkün değildir. Anılan yasada, ikramiye de temerrüde düşülmesi halinde sözü edilen faizin uygulanacağına dair bir hükme yer verilmemiştir. Bu yönü gözetilmeden kabul edilen izin ücreti ve ikramiyeye en yüksek banka mevduat faizi uygulanmasına hükmedilmesi doğru değildir. Diğer yandan Ocak ayı ücret alacağının ödenmesi için davacının işverene noter aracılığı ile çektiği 6.2.2004 tarihli ihtarnamenin tebliğ tarihi araştırılıp ön görülen siteye göre temerrüd tarihi belirlenmeden ve kıdem tazminatı dışındaki diğer talepler bakımından davadan önce temerrüt hali oluşturulmadığı halde faizin dava ve ıslah tarihleri yerine iş aktinin ve çekişmesiz olan fesih tarihinden önceki bir tarihten başlatılması hatalıdır.

6- Davalı/davacı işveren, davacının avans borcunu kapatmadığını ileri sürerek açtığı karşılık dava ile 13.924.152.324. TL'nin işletilecek faizi ile birlikte ödetilmesini talep etmiş, davacı - davalı ise aldığı iş avanslarını kapattığını, borcu bulunmadığını savunmuştur. Mahkemece karşılık davanın reddine karar verilmiş ise de hükme esas alınan bilirkişi ek raporu daha önce aynı bilirkişiden alınan ek raporlarla çelişmektedir. Yapılan incelemede davacı-davalı işçinin avans borcunun bulunup bulunmadığı anlaşılammıştır. Yapılacak iş öncelikle davacının davacısından, iade edilmeyen avansların hangi işlerin ve hangi tarihlerde verildiği yönünde beyanı alınmalı bu beyana karşı davalı işçiden diyecekleri sorulup tespit edilmeli, bir kısım avansı işçi adına kapattığı bildirilen Savaş Yıldırımın bilgisine başvurulmalı bundan sonra bir uzman muhasebeci bilirkişiden rapor alınıp işçinin avans borcu bulunup bulunmadığı duraksamaya yer vermeyecek biçimde kesin olarak saptanmalıdır. Eksik inceleme ve raporlar arasındaki çelişki giderilmeden yazılı şekilde sonuca gidilmesi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

SONUÇ: Temyiz olunan kararın yukarıda yazılı sebepten **BOZULMASINA**, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, 2.4.2007 gününde oybirliğiyle karar verildi.